

Klasa:
Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske u vezi s ulogom Vlade Republike Hrvatske u provedbi zakona i strateških dokumenata u svezi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranskom moru

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/15-08/02, urbroja: 65-15-03, od 15. travnja 2015. godine

Na temelju članka 147. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Vlada Republike Hrvatske povodom Interpelacije o radu Vlade Republike Hrvatske u vezi s ulogom Vlade Republike Hrvatske u provedbi zakona i strateških dokumenata u svezi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranskom moru, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio 41 zastupnik Kluba zastupnika Hrvatske demokratske zajednice u Hrvatskome saboru, daje sljedeće

I Z V J E Š Ć E

Vlada Republike Hrvatske je osigurala sve uvjete za provođenje zakonitog i transparentnog postupka po pitanju istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Republici Hrvatskoj implementacijom direktiva EU kao i najboljih svjetskih praksi, a sve u cilju poticanja investicija u istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na način da Republici Hrvatskoj osigura gospodarske koristi, dok su istovremeno podignuti standardi sigurnosti i zaštite okoliša kako bi se mogući negativni utjecaji maksimalno smanjili.

Republika Hrvatska ima bogatu povijest iskorištavanja svog rudnog blaga – ugljikovodika, prvo plinsko polje u Republici Hrvatskoj otkriveno je 1917. godine, dok je prvo naftno polje u Republici Hrvatskoj otkriveno 1941. godine. Istraživanje i eksploatacija ugljikovodika u Republici Hrvatskoj je povijesno važan pokretač rasta gospodarstva. Intenzivne aktivnosti istraživanja i eksploatacije nafte i plina u Republici Hrvatskoj traju zadnjih 60 godina, te se danas u kopnenom dijelu Republike Hrvatske intenzivno pridobivaju ugljikovodici (nafta, plin i kondenzat), dok na području Jadranskog mora povijest istraživanja i eksploatacije ugljikovodika traje preko 40 godina, te se od 1999. godine na hrvatskom dijelu Jadranskog mora pridobiva plin.

Promjena gospodarskog okruženja i sve veći interes inozemnih investitora kojima je u svrhu ulaganja u istraživanje i eksploataciju ugljikovodika bilo potrebno omogućiti viši stupanj pravne sigurnosti i fleksibilnosti u realizaciji poslovnih interesa, ukazali su na potrebu reguliranja postupaka istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na način koji je definiran i prihvaćen u svjetskoj praksi.

Uzimajući u obzir činjenicu da je u razdoblju od 2007. do 2013. godine eksploatacija nafte u Republici Hrvatskoj pala za 28,5%, dok je eksploatacija plina pala za 34,6% te da u navedenom razdoblju nije bilo značajnih investicija u istražne radnje koje bi dovele do novih otkrića ugljikovodika bilo je potrebno izmijeniti regulatorni okvir na način da se potaknu nova ulaganja. Najveći izazov Europske unije je sigurnost i pouzdanost opskrbe naftom i plinom, a nova otkrića potencijalno omogućavaju energetska neovisnost Republike Hrvatske i šire regije, te smanjenje energetske ovisnosti unutar Europske unije.

S ciljem privlačenja i poticanja investicija u istraživanje i eksploataciju ugljikovodika u Republici Hrvatskoj donesen je Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika (Narodne novine, br. 94/2013 i 14/2014) kojim se reguliraju aktivnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika, a koji je usklađen sa svim direktivama Europske unije kao i najboljim svjetskim praksama zemalja koje imaju dugogodišnje iskustvo u istraživanju i eksploataciji ugljikovodika.

Vlada Republike Hrvatske napominje da je Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika usklađen s EU Direktivom o uvjetima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika (94/22/EZ) kojom Europska unija definira mogućnosti dodjele dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika, a koju je Republika Hrvatska transponirala u svoje zakonodavstvo Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika i Zakonom o rudarstvu (Narodne novine, br. 56/2013 i 14/2014).

Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika stvoreni su uvjeti za velika ulaganja u istraživanje i eksploataciju ugljikovodika, utvrđeni su zakonski preduvjeti za energetska razvoja i konkurentne uvjete u istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, pri čemu je izniman naglasak stavljen na optimizaciju prilikom gospodarenja mineralnim sirovinama, poštujući pritom načela zaštite nacionalnih interesa Republike Hrvatske, te omogućujući ujedno investitorima sigurnost i stabilnost prilikom provođenja investicija i poslovanja. Prilikom izrade navedenih zakonskih propisa uzeta je u obzir dugogodišnja svjetska praksa prihvaćena u mnogobrojnim zemljama koje uspjeh svog gospodarstva zasnivaju na eksploataciji ugljikovodika, kao i stavovi zemalja Europske unije u odnosu na inozemna ulaganja.

Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika je na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, a po provedenoj javnoj raspravi i transparentnoj komunikaciji široj javnosti oko mogućnosti koje novi Zakon donosi kao i aktivnosti koje će se provesti nastavno na isti Zakon, usvojio Hrvatski sabor 15. srpnja 2013. godine.

Vlada Republike Hrvatske napominje da su sve aktivnosti provedene u skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, a s kojim se je Hrvatski sabor detaljno upoznao prilikom njegovog donošenja, te time dao Vladi Republike Hrvatske legitimitet da provede postupak izdavanja dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika u skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, što je i učinjeno.

Nastavno na istaknute cjeline Kluba zastupnika Hrvatske demokratske zajednice, a koje se odnose na različite propise u nastavku se Vlada Republike Hrvatske očituje kako slijedi:

Nužnost definiranja politike gospodarenja mineralnim sirovinama, politike upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem te cjelovitog zakonodavnog okvira kao podloge za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika

Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici 17. srpnja 2008. godine donijela Strategiju gospodarenja mineralnim sirovinama koja je trenutno važeća i na snazi. Strategija je donesena na razini Vlade Republike Hrvatske i upućena na donošenje Hrvatskom saboru, ali s obzirom da Zakonom o rudarstvu (Narodne novine, br. 27/91, 26/93, 92/94, 35/95 – pročišćeni tekst, 114/2001 i 190/2003 – pročišćeni tekst) koji je tada bio na snazi nije bilo predviđeno da se Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama usvaja na razini Hrvatskoga sabora, ista je usvojena na razini Vlade Republike Hrvatske.

Novi Zakon o rudarstvu (Narodne novine, broj 75/2009) kojim je prestao važiti gore navedeni Zakon o rudarstvu usvojen je u Hrvatskome saboru 19. lipnja 2009. godine te se je istim propisalo u članku 6. donošenje Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama na razini Hrvatskoga sabora, a što prijašnja Vlada Republike Hrvatske nije ispoštivala.

Ova Vlada Republike Hrvatske je predložila Hrvatskom saboru donošenje novog Zakona o rudarstvu (Narodne novine, broj 56/2013), i koji je u Hrvatskom saboru donesen 2. svibnja 2013. godine. Novim Zakonom o rudarstvu, člankom 6. propisano je donošenje Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama u roku od 3 godine od dana stupanja na snagu, a čiji je rok za donošenje lipanj 2016. godine.

Vlada Republike Hrvatske napominje da, dok god se ne donese nova Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama u zadanom roku, na snazi je i dalje Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama koju je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici 17. srpnja 2008. godine.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske provela je prvo javno nadmetanje za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika u skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika na način kako je propisano tim Zakonom i u potpunosti poštujući njegove odredbe.

Sukladno Zakonu o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika Vlada Republike Hrvatske je 5. ožujka 2014. godine donijela Odluku o osnivanju stručnog povjerenstva za provođenje javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika (Narodne novine, broj 31/2014). U skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika Stručno povjerenstvo je zaduženo za pripremu svih pripremnih radnji definiranih navedenim Zakonom temeljem kojih Vlada Republike Hrvatske objavljuje javno nadmetanje. Jedna od pripremnih radnji bila je i definiranje granica istražnih prostora kao i određivanje posebnih uvjeta i ograničenja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika radi dodjele dozvola. Stručno povjerenstvo je na sjednici održanoj 10. ožujka 2014. godine jednoglasno usvojilo sve pripremnje radnje koje je zajedno napravilo u skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, te predložilo Vladi Republike Hrvatske donošenje Odluke o objavi javnog

nadmetanja na temelju čega je Vlada Republike Hrvatske 2. travnja 2014. godine objavila prvo javno nadmetanje za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu. Predmetni natječaj objavljen je i u Službenom listu EU, sukladno odredbama Direktive 94/22/EZ.

S obzirom da je kao jednu od pripremnih radnji Stručno povjerenstvo moralo definirati i granice istražnih prostora koje su predmet javnog nadmetanja, a što je i učinjeno, Vlada Republike Hrvatske smatra neophodnim napomenuti da je Stručno povjerenstvo granice značajno korigiralo u odnosu na granice istražnih prostora koje su ranije bile važeće, a iste su definirane u Strategiji gospodarenja mineralnim sirovinama iz 2008. godine, upravo kako bi onemogućilo istraživanja u blizini obale i otoka što ranije nije bio slučaj, a s prvenstvenim ciljem eliminiranja negativnog utjecaja na turizam s aspekta vidljivosti kao i zaštite okoliša. Nastavno na nove istražne prostore za koje je u konačnici raspisano prvo javno nadmetanje, a s ciljem dodatne zaštite i umanjivanja potencijalnog negativnog utjecaja na okoliš, a u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša, Ministarstvo gospodarstva je donijelo Odluku o izradi Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu kao i Odluku o provedbi strateške procjene utjecaja na okoliš. One su pravni temelj za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš. Navedene Odluke su donesene nastavno na Odluku Vlade Republike Hrvatske o objavi javnog nadmetanja.

Vlada Republike Hrvatske napominje da su važeća odobrenja za istraživanje ugljikovodika bila važeća do kraja 2012. godine, te je sukladno njima društvo INA – Industrija nafte d.d. imalo pravo istraživati na cijelom području Jadranskog mora, a bez prethodno provedenog transparentnog javnog nadmetanja po uzoru na najbolje svjetske prakse kao i definiranih ograničenja istražnih prostora koji su tada obuhvaćali sto posto Jadranskog mora, te su uključivali i otoke i dijelove obale na pojedinim mjestima, a da ne napominjemo i provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš koja je kao obveza propisana Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (Narodne novine broj 64/2008), a ista je donesena na sjednici Vlade Republike Hrvatske 29. svibnja 2008. godine.

Morska strategija, Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske i Državni plan prostornog razvoja

Istraživanje i eksploatacija ugljikovodika na području Jadranskog mora intenzivno se provodi preko 40 godina. Način i mogućnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika su propisani Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika te nisu u neposrednoj vezi s obvezama izrade Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem čija je izrada utemeljena člancima 55. i 56. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, broj 80/2013). U skladu s Planom djelovanja iz Okvirne direktive o morskoj strategiji, transponiranim kroz Uredbu o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, broj 112/2014) Republika Hrvatska je izradila pripreme dokumente Strategije, a u tijeku je izrada Programa mjera za postizanje i/ili održavanje dobrog stanja morskog okoliša i obalnog područja. Sukladno članku 267. stavku 2. Zakona o zaštiti okoliša, Vlada Republike Hrvatske se obvezuje da Prijedlog strategije zaštite morskog okoliša podnese Hrvatskome saboru u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša.

Nadalje, vezano uz Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske u dijelu koji govori o ne donošenju Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem, Vlada Republike Hrvatske izvješćuje kako Direktivom 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša

(Okvirnom direktivom o morskoj strategiji) nije propisana obveza donošenja jedinstvenog dokumenta Strategije već jedino obveza donošenja pripremnih dokumenata i akcijskih programa, točno određenom logikom projektnog slijeda koje je potrebno obnavljati i redefinirati u ciklusima od šest godina. Kroz Uredbu o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem, Republika Hrvatska je preuzela sve zadane rokove. Svi pripremni dokumenti su izrađeni, o čemu je Europska komisija službeno obaviještena. Prvi akcijski program morske strategije: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora izrađen je u roku, te je Europska komisija 15. listopada 2014. godine o tome primila izvješće Republike Hrvatske. Svi pripremni dokumenti i prvi akcijski program Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem prošli su proceduru savjetovanja sa zainteresiranom javnošću kako je to propisano pozitivnim propisima Republike Hrvatske.

Strategiju upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem, kao jedinstveni dokument sačinjen od reprezentativnih dijelova pripremnih dokumenata i akcijskih programa, kako to propisuje članak 56. stavak 3. Zakona o zaštiti okoliša, bit će moguće uputiti na usvajanje Hrvatskome saboru tek po donošenju drugog ujedno i posljednjeg akcijskog programa Strategije: Programa mjera za postizanje i/ili održavanje dobrog stanjaorskog okoliša i obalnog područja koji će biti donesen u roku preuzetom iz Okvirne direktive o morskoj strategiji. Izrada Programa mjera je u tijeku, a istodobno se provodi Strateška procjena utjecaja na okoliš Programa tih mjera.

Vezano uz Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske u dijelu koji govori o dinamici donošenja pripremnih dokumenata i akcijskih planova Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem izvješćujemo kako je Okvirna direktiva o morskoj strategiji transponirana kroz Uredbu o uspostavi okvira za djelovanje Republike Hrvatske u zaštitiorskog okoliša (Narodne novine, broj 136/2011) još 2011. godine, odnosno Republika Hrvatska je započela provoditi odredbe Direktive prije pristupanja u punopravno članstvo u EU. Transpozicija znači prenošenje svih elemenata pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo, a posebno propisanih kriterija i vremenskih rokova, što znači da manipulacija u tom smislu nije moguća. U 2014. godini donesena je nova Uredba o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem, zbog novih obveza definiranih Zakonom o zaštiti okoliša usvojenim 2013. godine. Nova Uredba prenijela je obveze identične onima u prvotnoj Uredbi, odnosno Direktivi, koji kažu kako je Program mjera potrebno donijeti u 2015. godini s početkom provedbe u 2016. godini. Tehničko tijelo Europske komisije dalo je obrazloženje ovog zahtjeva člankom 5. stavkom 2. Direktive, kako je Program mjera potrebno donijeti do kraja 2015. godine.

Također, neophodno je napomenuti kako je Prvi akcijski program Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora koji je definiran u Zakonu o zaštiti okoliša u članku 268. stavku 3. koji se odnosi na akcijske programe Strategije, donesen u listopadu 2014. godine, a drugi i posljednji akcijski program: Program mjera za postizanje i/ili održavanje dobrog stanjaorskog okoliša i obalnog područja je u izradi i donijet će se prije roka definiranog Okvirnom direktivom o morskoj strategiji.

Nadalje, Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 30/2009) je donesena 2009. godine za razdoblje od 10 godina dakle do 2019. godine. Prema Zakonu o zaštiti okoliša (Narodne novine, broj 80/2013) Strategija održivog razvitka je i dalje na snazi, temeljem članka 271. stavka 1., do donošenja "nove" Strategije. Tako se rok iz članka 267. stavka 1. može smatrati kao instruktivni rok. U tijeku su također izmjene i

dopune Zakona o zaštiti okoliša koje govore o tome da će se izmjene i dopune Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske pokrenuti prije isteka desetogodišnjeg razdoblja po potrebi. Svrha je ovakvih dokumenata pa tako i Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske, dati okvir za održivi razvoj, definirati načela održivog razvoja i identificirati osnovne izazove s kojima se Republika Hrvatska suočava u ostvarivanju održivog razvoja. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske navodi izazove kao što su zaštita okoliša, prirode, Jadranskog mora, priobalja i otoka, no ovo treba promatrati u kontekstu cjelovitog prihvatanja načela održivog razvoja, koji podrazumijeva integraciju gospodarskih, socijalnih i okolišnih stupova pri izradi svih razvojnih politika. Pri tome je važno istaknuti da su Strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) i Procjena utjecaja na okoliš (PUO) snažni instrumenti za integraciju okolišnog stupa u razvojne politike. Treba dodati i to da razvojni dokumenti pojedinih područja i djelatnosti moraju biti usklađeni s načelima, osnovnim ciljevima, prioritetima i mjerama održivog razvitka po pojedinim područjima utvrđenim u Strategiji održivog razvitka Republike Hrvatske, sukladno članku 51. stavku 7. Zakona o zaštiti okoliša.

Nadalje, u Interpelaciji se pozivate i na obveze dostave Državnog plana prostornog uređenja i na rokove koji predstoje.

Dokumentima prostornog uređenja: Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 76/2013) i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 50/99 i 84/2013) omogućeno je istraživanje ugljikovodika na području potencijalnih nalazišta nafte i plina na čitavom području Republike Hrvatske, bez prethodno planiranih lokacija. Za istraživanje ugljikovodika koje ne podrazumijeva izvođenje rudarskih radova i objekata nije potrebno ishoditi lokacijsku dozvolu.

U prostorno-planskom smislu istraživanje ugljikovodika je preduvjet za određivanje lokacija za eksploataciju u Državnom planu prostornog razvoja, kao i donošenje akata propisanih zakonima iz područja rudarstva, zaštite okoliša i prostornog uređenja, bez kojih nije moguće izdati lokacijsku dozvolu za eksploataciju ugljikovodika.

Navedeni dokumenti će se na vrijeme donijeti u skladu sa zakonskim odredbama, te oni ni u kojem segmentu nisu zakonski povezani s postupkom provođenja javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu koji u Interpelaciji dovodite u pitanje. Stoga Vlada Republike Hrvatske može zaključiti da se zlonamjerno iz konteksta vade pojedine odredbe pojedinih zakona Republike Hrvatske i neosnovano dovode u vezu s provedbom javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu na taj način da se prikazuje kako Vlada Republike Hrvatske nije poštivala propise Republike Hrvatske, što nije točno.

Nadalje, neophodno je napomenuti da je u Strategiji energetskog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 130/2009), a koju je Hrvatski sabor usvojio 16. listopada 2009. godine, propisano da će glavni izvor opskrbe Republike Hrvatske naftom i prirodnim plinom biti domaća proizvodnja iz preostalih rezervi, Sjeverna Afrika, Srednji Istok, Ruska Federacija i Kaspijska regija. Dodatno je propisano da će se energetski razvoj temeljiti na razvoju tržišta energije i geopolitičkom razvoju koji može donijeti povećanu sigurnost opskrbe i gospodarsku korist.

Zakon o sigurnosti pri odobalnom istraživanju i eksploataciji ugljikovodika

Vlada Republike Hrvatske intenzivno sudjeluje u radu Radne skupine Europske unije za sigurnost pri odobalnom istraživanju i eksploataciji ugljikovodika od njezinog osnivanja početkom 2014. godine, a čije je osnivanje regulirano samom Direktivom 2013/30/EU, te je u sklopu iste Radne skupine sudjelovala u izradi Provedbene Uredbe br. 1112/2014. Osim izrade Provedbene Uredbe Radna skupina zajednički izmjenjuje iskustva i u skladu s rokovima Direktive 2013/30/EU osigurava implementaciju iste u zakonodavstvo svake države članice, a čiji je rok 19. srpnja 2015. godine.

Direktiva 2013/30/EU propisuje da je rok za prilagodbu starih postrojenja 19. srpanj 2018. godine, dok svi novi zahvati moraju biti usklađeni s Direktivom 2013/30/EU, a što ukratko znači da se ne može započeti s aktivnostima ukoliko nisu osigurani svi adekvatni resursi koji u trenutku mogu reagirati i spriječiti nesreću.

Način ponašanja i propisane procedure tijekom bušenja na moru već odavno su regulirane propisima, a trenutno je na snazi Pravilnik o bitnim tehničkim zahtjevima, sigurnosti i zaštiti pri istraživanju i eksploataciji ugljikovodika iz podmorja Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 52/2010). Pravilnikom je strogo zabranjeno bacanje i ispuštanje čvrstog otpada, motornog ulja, tekućih ugljikovodika, otrovnih i štetnih tvari, redovite kontrole bušačih i proizvodnih postrojenja, itd. Što se tiče samog procesa bušenja i mogućih incidentnih situacija, Pravilnik definira vrste i mjesta postavljanja preventera, njihove certifikate, potom blokadne ventile i zasune. Isto tako, sva oprema koja se koristi pri izradi bušotine mora biti atestirana, te osiguravati maksimalnu sigurnost tijekom bušenja. Sam Pravilnik već sada ne ostavlja gotovo nikakav prostor za moguće improvizacije tijekom istraživanja i eksploatacije, a spomenuta Direktiva 2013/30/EU mjere će samo postrožiti. Osim navedenog Pravilnika i Direktive, Republika Hrvatska potpisnica je MARPOL konvencije, Barcelonske konvencije, Rio deklaracije, Stockholmske konvencije i brojnih drugih protokola koji su obvezujući i na snazi su i na teritoriju Republike Hrvatske.

U skladu s Direktivom 2013/30/EU nameće se dodatan nadzor nad svim ekološkim mjerama koje će se morati provoditi. Izvještaje o tome bit ćemo pak obavezni redovito dostavljati Europskoj komisiji. Mjerama koje sada postavljamo ne samo da štitimo Jadran od potencijalnih nezgoda prilikom istraživanja i eksploatacije, već podižemo cjelokupni sustav sigurnosti i zaštite okoliša. S novim aktivnostima se neće moći započeti dok god se ne uspostave adekvatni resursi koji će moći reagirati u trenutku u slučaju bilo kakve nesreće, a u skladu s novim Zakonom o sigurnosti pri odobalnom istraživanju i eksploataciji ugljikovodika koji će se u zadanim rokovima, tijekom lipnja 2015. godine uputiti Hrvatskome saboru na usvajanje.

Važno je napomenuti da Direktiva 2013/30/EU ne propisuje administrativne procedure javnog nadmetanja ishoda dozvola za priobalne naftne i plinske djelatnosti, već ih propisuje Direktiva o uvjetima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i eksploataciju ugljikovodika (94/22/EZ) koja je implementirana u naše zakonodavstvo prilikom donošenja Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, kao i Zakona o rudarstvu, što dovodi do zaključka da su Odluke koje je donijela Vlada Republike Hrvatske donesene u skladu sa zakonima kao i direktivama EU.

Izmjene i dopune strateških dokumenata prostornog uređenja kojima su otvorene mogućnosti samo za istraživanje ugljikovodika u Jadranu

Vlada Republike Hrvatske provela je, kako je već spomenuto, prvo javno nadmetanje za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika u skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika na način kako je propisano tim Zakonom i u potpunosti poštujući njegove odredbe.

Sam Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika propisuje da ukoliko se za vrijeme trajanja istraživanja utvrde komercijalne količine ugljikovodika, investitor ima pravo na eksploataciju pod određenim uvjetima, što znači da se prvo mora izraditi rudarski projekt na osnovi kojeg se radi Procjena utjecaja na okoliš, a na temelju koje je, ukoliko je ona zahvat pozitivno ocijenila, potrebno je ishoditi lokacijsku dozvolu. Da bi se ishodila lokacijska dozvola, to je potrebno utvrditi u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Dok god se ne provedu istražne radnje i sukladno njima ne utvrde komercijalne rezerve ugljikovodika eksploataciju nije moguće predvidjeti u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske. U skladu s navedenim, a kako i propisuje Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika investitor koji je otkrio komercijalno otkriće ima pravo na eksploataciju, ali prije same eksploatacije potrebno je provesti određene radnje i ishoditi određene dozvole da bi eksploatacija bila moguća.

U proceduri donošenja novih istražnih prostora kao jednu od pripremnih radnji javnog nadmetanja, a u skladu sa člankom 12. Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, Ministarstvo gospodarstva je tražilo očitovanja na prijedlog istražnih prostora od nadležnih državnih tijela, te su prikupljena sva očitovanja s potencijalnim ograničenjima kao i očitovanje Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja koje se u Interpelaciji navode. Nadalje, jedna od pripremnih radnji Stručnog povjerenstva za provođenje javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika, a koje je Vlada Republike Hrvatske imenovala 5. ožujka 2014. godine i čiji je član između ostalih predstavnik Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, bila je i definiranje granica istražnih prostora kao i određivanje posebnih uvjeta i ograničenja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika radi dodjele dozvola. Stručno povjerenstvo je na sjednici održanoj 10. ožujka 2014. godine jednoglasno usvojilo sve pripremnne radnje koje je zajedno napravilo u skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, te predložilo Vladi Republike Hrvatske donošenje Odluke o objavi javnog nadmetanja na temelju čega je Vlada Republike Hrvatske 2. travnja 2014. godine objavila prvo javno nadmetanje za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu.

Svaki zahvat u prostoru, pa tako i rudarski zahvati i objekti, provode se u skladu s prostornim planom, odnosno u skladu s aktom provedbe prostornog plana i posebnim propisom ako Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 153/2013) nije drugačije propisano. Prostorni plan se, u predmetnom slučaju, provodi izdavanjem lokacijske dozvole. Dokumentima prostornog uređenja: Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske (od 27. lipnja 1997. godine i Narodne novine, broj 76/2013) i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 50/99 i 84/2013) omogućeno je istraživanje ugljikovodika na čitavom području Republike Hrvatske. Za istraživanje ugljikovodika koje ne podrazumijeva izvođenje rudarskih radova i objekata nije potrebno ishoditi lokacijsku dozvolu. Sukladno odredbi članka 124. stavka 2. Zakona o prostornom

uređenju, a u svezi s odredbama članka 23. Zakona o rudarstvu, odluka o provođenju javnog nadmetanja za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje ugljikovodika, radi davanja koncesije za eksploataciju može se donijeti za sve prostore na kojima ne postoje zapreke u dokumentima prostornog uređenja za obavljanje istraživanja tih mineralnih sirovina.

Vlada Republike Hrvatske dužna je istaknuti da je u prostorno-planskom smislu istraživanje ugljikovodika preduvjet za određivanje lokacija za eksploataciju u Državnom planu prostornoga razvoja, kao i donošenje strateških akata propisanih zakonima iz područja rudarstva, zaštite okoliša i prostornog uređenja, bez kojih nije moguće izdati lokacijske dozvole za eksploataciju ugljikovodika.

S obzirom na to da je kao jednu od pripremnih radnji Stručno povjerenstvo moralo definirati i granice istražnih prostora koje su predmet javnog nadmetanja, a što je i učinjeno, Vlada Republike Hrvatske smatra neophodnim napomenuti da je Stručno povjerenstvo granice značajno korigiralo u odnosu na granice istražnih prostora koje su prije bile važeće, a definirane su u Strategiji gospodarenja mineralnim sirovinama iz 2008. godine upravo kako bi onemogućilo istraživanja u blizini obale i otoka što prije nije bio slučaj, a s prvenstvenim ciljem eliminiranja negativnog utjecaja na turizam s aspekta vidljivosti kao i zaštite okoliša.

Seizmička istraživanja Jadrana

Društvo Spectrum Geo Limited dobila je odobrenje za 2D seizmičko snimanje na temelju članaka 13., 31. i 44. Pomorskog zakonika (Narodne novine, br. 181/2004, 76/2007, 146/2008, 61/2011, 56/2013 i 26/2015) od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta s obzirom da se takav tip neekskluzivnog snimanja može raditi prema navedenom Zakonu, a po istoj proceduri se radilo i ranije kada je društvo INA – Industrija nafte d.d. radila 2D i 3D seizmička snimanja u južnom dijelu Jadranu, a za koja je dobila odobrenje u skladu s Pomorskim zakonikom, 2011. godine. Društvo INA – Industrija nafte d.d. je započela sa samim snimanjima krajem 2011. godine, te se postavlja pitanje zašto g. Bačić koji je tada bio ministar zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva nije tražio da se prije snimanja provede prethodna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu, te kako su tada spomenuta snimanja koja su rađena s ciljem istraživanja ugljikovodika, a u sklopu važećih odobrenja za istraživanje dobila odobrenje u skladu s Pomorskim zakonikom kao znanstvenoistraživački poslovi. Naime, zakoni po navedenoj proceduri, kako i ranije, a tako i kada je davano odobrenje društvu Spectrum Geo Limited za 2D seizmičko snimanje, reguliraju takav tip snimanja. Stoga, Vlada Republike Hrvatske zaključuje kako je licemjerno insinuirati od članova bivše Vlade Republike Hrvatske, a koji su sada predstavnici Hrvatskoga sabora, da se zakoni ne poštuju i ne provode kad su se na isti način poštivali i provodili za vrijeme njihovih mandata.

Nadalje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je 11. rujna 2013. godine izdalo odobrenje za obavljanje istraživanja koja se provode znanstvenoistraživačkim brodovima društvu Spectrum Geo Limited za snimanje 2D seizmičkih podataka u unutarnjim morskim vodama, teritorijalnom moru i epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske u razdoblju od 11. rujna 2013. godine do 15. veljače 2014. godine, a ne 9. kolovoza 2013. godine kako se navodi u Interpelaciji.

Također, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode je, u svojim očitovanjima, sa stajališta očuvanja vrsta, utvrdilo uvjete pod kojima se istraživanje može odvijati, tj. propisalo je mjere koje na najmanju moguću razinu svode utjecaj navedenih istraživanja na morske

sisavce i morske kornjače. Navedene mjere predložio je Državni zavod za zaštitu prirode kojem je Zakonom o zaštiti prirode povjereno da obavlja stručne poslove zaštite prirode za Republiku Hrvatsku. Pri tome su predložene mjere, koje se odnose se na dupine i kitove, preuzete iz smjernica koje su izrađene u okviru Sporazuma o zaštiti kitova u Crnom moru, Sredozemnom moru i susjednom atlantskom području (ACCOBAMS) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 6/2000; Monako, 2001.) kojeg je Republika Hrvatska punopravna stranka.

Također, neophodno je napomenuti da je upravo ova Vlada Republike Hrvatske propisala strože kriterije, te da se ubuduće nikakvo snimanje i nikakve istražne radnje u svrhu istraživanja ugljikovodika neće moći raditi, a da se prethodno ne provede prethodna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Pripremne radnje za otvaranje prvog javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika

Vlada Republike Hrvatske je provela prvo javno nadmetanje za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu u skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, a poštujući pritom sve odredbe i rokove spomenutog Zakona. Nadalje, upravo kako bi Vlada Republike Hrvatske nametnula još veća ograničenja i osigurala da se aktivnosti istraživanja provode uz najveće mjere opreza, a nastavno na objavljeno prvo javno nadmetanje, Ministarstvo gospodarstva je pokrenulo postupak Strateške procjene utjecaja na okoliš. Sama Strateška studija koja je bila predmet javne rasprave od 16. siječnja do 16. veljače 2015. godine nije predviđjela prekogranične utjecaje te samim time potrebu za prekograničnim konzultacijama. U skladu s ESPOO konvencijom susjedne države imaju pravo zatražiti uključivanje u prekogranične konzultacije što su i učinile te su se stoga rokovi za potpisivanje ugovora pomaknuli s obzirom da nije bilo moguće završiti Stratešku procjenu utjecaja na okoliš u inicijalnom roku, a Vlada Republike Hrvatske je kako u izdanim dozvolama koje su u skladu sa zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika preduvjet za početak pregovora s odabranim ponuditeljima, tako i ugovorima nametnula obvezu poštivanja mjera iz Strateške studije utjecaja na okoliš. Susjedne države su se obvezale dostaviti svoja mišljenja do 4. svibnja 2015. godine te stoga nije moguće završiti Stratešku procjenu utjecaja na okoliš prije lipnja 2015. godine. Odabrani ponuditelji s kojima se pregovara su upoznati s time kao i s činjenicom da se iz gore navedenih razloga ugovori neće moći sklopiti prije lipnja 2015. godine te nisu iskazali negodovanje i nisu odustali od pregovora s obzirom da se ugovori nisu sklopili u travnju 2015. godine, već će se sklopiti u lipnju 2015. godine.

Otvaranje Prvog javnog nadmetanja, Definiranje sadržaja Strateške studije za Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika, Zatvaranje Prvog javnog nadmetanja i izdavanje dozvola

Kao što smo već ranije naveli, Vlada Republike Hrvatske je provela prvo javno nadmetanje za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu u skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, a poštujući pritom sve odredbe i rokove spomenutog Zakona. U skladu sa spomenutim Zakonom kao preduvjet za početak pregovora s odabranim ponuditeljima Vlada Republike Hrvatske izdaje Dozvole za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika. Spomenute dozvole nisu važeće dok god se ne potpišu ugovori te su one nužan preduvjet da bi se s pregovorima oko potpisivanja ugovora započelo. Izdanim dozvolama koje su u skladu sa Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika kao i samim ugovorima koji su predmet pregovora Vlada Republike Hrvatske je nametnula obvezu

poštivanja mjera iz Strateške studije utjecaja na okoliš, te je njima uvjetovala da se ugovori neće potpisati dok se ne provede Strateška procjena utjecaja na okoliš.

Važeća odobrenja za istraživanje, sukladno kojima je društvo INA – Industrija nafte d.d. imala pravo istraživati do kraja 2012. godine, obuhvaćala su 100% Jadranskog mora, a upravo je ova Vlada Republike Hrvatske korigirala granice na način da je istražne prostore pa i moguće istražne radnje udaljila minimalno 10 km od obale i 6 km od otoka, a upravo s ciljem eliminiranja negativnog utjecaja na turizam s aspekta vidljivosti kao i utjecaja na okoliš.

Nadalje, upravo je ova Vlada Republike Hrvatske s ciljem osiguranja eliminacije negativnog utjecaja na okoliš, a nastavno na objavljeno javno nadmetanje putem Ministarstva gospodarstva osigurala izradu Strateške procjene utjecaja na okoliš kako bi se unaprijed znala sva moguća ograničenja budućih istražnih radnji kroz složene mjere i preporuke koje Strateška studija propisuje.

Također, Vlada Republike Hrvatske smatra neophodnim napomenuti da je svaki korak javno i transparentno predstavljen raznim državnim tijelima kao i Odboru za zaštitu okoliša u Hrvatskome saboru, široj javnosti putem medija, javnih savjetovanja, konferencija, sastanaka i slično, kao i zainteresiranim investitorima. Upravo je ova Vlada Republike Hrvatske osigurala u zadnje tri godine, od donošenja Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, upoznavanje šire javnosti s predmetnom tematikom kao i sa svim poduzetim koracima, a što prije nije bio slučaj, iako pričamo o djelatnosti koja u Hrvatskoj postoji preko 40 godina.

Strateška studija o vjerojatno značajnom utjecaju na okoliš Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije na Jadranu

Iz navoda Interpelacije nije razvidno koji dio postupka određivanja sadržaja strateške studije nije sukladan važećem zakonodavstvu, te stoga Vlada Republike Hrvatske podsjeća da se cijeli postupak strateške procjene utjecaja na okoliš provodi sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša, Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (Narodne novine, broj 64/2008; u daljnjem tekstu: Uredba o strateškoj procjeni) i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti (Narodne novine, broj 64/2008; u daljnjem tekstu: Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti) u pitanjima zaštite okoliša. Kronologija donošenja Odluke o sadržaju strateške studije, navedena u tekstu Interpelacije, u potpunosti je sukladna predmetnim propisima kao i odredbama Direktive 2001/42/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. godine o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš. Naime, postupak strateške procjene započinje određivanjem sadržaja strateške studije i to nakon odluke o izradi plana, sukladno članku 4. i članku 7. Uredbe o strateškoj procjeni. U okviru određivanja sadržaja propisana je i provedena obveza informiranja javnosti i sudjelovanja zainteresirane javnosti u skladu s člankom 12. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti.

Navode o zakašnjelom postupku javnog savjetovanja o strateškoj studiji sa zainteresiranom javnošću Vlada Republike Hrvatske smatra neutemeljenim iz razloga što je postupak upućivanja strateške studije u javnu raspravu, jasno propisan člancima 163. i 166. Zakona o zaštiti okoliša, člancima 13., 14., 15. i 16. Uredbe o strateškoj procjeni i člancima 16., 17., 18., 19., 20. i 21. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti. Javna rasprava održana je u rokovima i na način propisan navedenim odredbama.

Nadalje, tvrdnje koje se odnose na neprimjereno kratki rok izrade strateške studije od strane tima s nedovoljnim iskustvom smatramo paušalnim. Rok za izradu strateške studije nije, niti može biti propisan, te u konačnici nije niti bitan, obzirom da se sukladno propisima ocjenjuje cjelovitost i stručna utemeljenost dokumenta. Nadalje društvo koje je izradilo stratešku studiju ovlašteno je, za izradu strateških studija utjecaja strategija, programa i plana na okoliš, Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i prirode, klase: UP/I 351-02/13-08/33, urbroja: 517-06-2-1-1-13-3, od 17. svibnja 2013. godine, izdanim sukladno Zakonu o zaštiti okoliša i Pravilniku o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (Narodne novine, broj 57/2010).

Također, treba napomenuti da su predstavnici ovlaštenika, kao i svi vanjski suradnici, koji su sudjelovali na izradi strateške studije navedeni imenom i prezimenom kao izrađivači točno određenih poglavlja u samoj strateškoj studiji, koja je javno dostupna, te su stručnost i reference svakog od imenovanih također bili podložni primjedbama tijekom javne rasprave.

Vezano za primjedbe na sam sadržaj strateške studije, odnosno na potrebu za "dubljom" analizom određenih područja, Vlada Republike Hrvatske podsjeća da je postupak strateške procjene utjecaja na okoliš na Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu još u tijeku, te da se temeljem članka 73. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša, obvezno u obzir uzimaju između ostalog i mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisom, te se razmatraju sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja javnosti kao i rezultati prekograničnih konzultacija. U tom smislu, svaka primjedba zaprimljena tijekom javne rasprave bit će razmotrena, odnosno sve stručno utemeljene primjedbe bit će ugrađene u stratešku studiju, dok će za primjedbe koje neće biti prihvaćene, biti potrebno obrazložiti razloge neprihvatanja.

Treba napomenuti da Strateška studija nije Studija utjecaja na okoliš, te je u skladu sa samim sadržajem Strateške studije, a koji je propisan Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš, Strateška studija i napravljena. Podaci koji su neophodni za obradu sastavnica okoliša postoje i oni su kao takvi dostupni, te je Studija napravljena u primjerenom roku od strane ovlaštenika koji ima odobrenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode za izradu takvih studija. Po završetku javne rasprave, a u skladu s Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš svi se primljeni komentari obrađuju i ugrađuju u konačnu verziju Studije, a što je i ključna svrha javne rasprave. Spomenuta cost-benefit analiza je sastavni dio sadržaja Studije utjecaja na okoliš odnosno Procjene utjecaja na okoliš, koja je obvezna ukoliko se za vrijeme istraživanja utvrdi komercijalno otkriće ugljikovodika na osnovu kojeg se može krenuti u eksploataciju.

Također, bitno je napomenuti da Ugovor o istraživanju i podjeli eksploatacije ugljikovodika nije iznad propisa Republike Hrvatske, te je također jasno navedeno da je investitor dužan ishoditi pojedine dozvole, odnosno odobrenja prije svake radnje, pa je stoga obavezan provesti ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu u skladu s preporukama Strateške studije prije započinjanja bilo kakvih radnji. Po potpisivanju ugovora koji je trenutačno predmet pregovora usklađene su sve odredbe s dužnostima prilikom svakog pojedinog zahvata u skladu s propisima Republike Hrvatske, pa po samom potpisivanju ugovora investitor može krenuti s planiranjem izvršenja istražnih radnji na koje se obvezao u skladu s preporukama i mjerama Strateške procjene utjecaja na okoliš.

Pitanje prekograničnih konzultacija sa Slovenijom, Italijom i Crnom Gorom

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode je 26. veljače 2015. godine uputilo svu potrebnu dokumentaciju, sukladno Konvenciji o procjeni učinaka preko državnih granica (ESPOO, 1991.) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 6/96, stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 10. rujna 1997. godine) i Protokolu o strateškoj procjeni okoliša (Kijev, 2003.) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 7/2009, stupio na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 11. srpnja 2010. godine), nadležnim tijelima Talijanske Republike, Republike Slovenije i Crne Gore, pri čemu je do tog datuma jedino Talijanska Republika službeno iskazala interes za prekograničnim konzultacijama. Napominjemo da su aktivnosti na osiguranju kvalitetnih prekograničnih konzultacija započele prije datuma slanja notifikacije jer je s navedenim datumom poslana cjelokupna dokumentacija (strateška studija na engleskom jeziku, okvirni plan/program i netehnički sažetak strateške studije na talijanskom i slovenskom jeziku) za čiju pripremu je također bio potreban određeni vremenski period. U skladu sa smjernicama i dosadašnjom međunarodnom praksom, Republika Hrvatska je u notifikaciji predložila i rok za očitovanje (početak svibnja). Trenutno nije zaprimljen niti jedan zahtjev susjednih zemalja koje sudjeluju u prekograničnim konzultacijama za produljenjem navedenog roka.

Na osnovu Strateške studije zaključeno je da nema značajnog prekograničnog utjecaja, te stoga nije bilo potrebno uključiti susjedne države u prekogranične konzultacije. Na njihovu inicijativu, a na što susjedne države imaju pravo u skladu s ESPOO konvencijom, otvorene su prekogranične konzultacije te su se susjedne države obvezale dostaviti svoja mišljenja do 4. svibnja 2015. godine što je u konačnici produžilo rok Strateške procjene utjecaja na okoliš kao i potpisivanje ugovora s odabranim ponuditeljima.

Nadalje, neophodno je napomenuti da s Talijanskom Republikom imamo odlične odnose i razmjenu iskustva po pitanju istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranu. Naime Talijanska Republika i u ovome trenutku provodi istražna bušenja na svome dijelu Jadrana s ciljem povećanja svoje eksploatacije. Bitno je i napomenuti da Talijanska Republika nije provela niti planira provesti Stratešku procjenu utjecaja na okoliš s obzirom da oni provode istraživanje i eksploataciju ugljikovodika sukladno propisima koji su s njihove strane doneseni prije direktive EU kojom se države članice obvezuju na izradu Strateške procjene utjecaja na okoliš. Također i s Crnom Gorom koja je trenutno u sličnoj fazi po pitanju istraživanja i eksploatacije ugljikovodika imamo dobre bilateralne odnose i razmjenu informacija pa tako raspolažemo i s informacijom da će Crna Gora također otvoriti javnu raspravu za njihovu Stratešku studiju utjecaja na okoliš u narednim tjednima.

Zaključne napomene

Nastavno na sve gore navedeno Vlada Republike Hrvatske može zaključiti da se u Interpelaciji zlonamjerno iz konteksta vade pojedine odredbe pojedinih zakona Republike Hrvatske i neosnovano dovode u vezu s provedbom javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu na taj način da se prikazuje kako Vlada Republike Hrvatske nije poštivala propise Republike Hrvatske, što nije točno.

Vlada Republike Hrvatske naglašava da je cijeli postupak oko istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Republici Hrvatskoj napravila u skladu sa zakonima i direktivama EU, i to tako da je osigurala nove investicije u istražne radnje koje potencijalno mogu imati velike koristi za Republiku Hrvatsku, te je osigurala daleko više standarde

sigurnosti i zaštite okoliša što prije nije bio slučaj. Stoga Vlada Republike Hrvatske smatra da bi Hrvatski sabor trebao ovoj Vladi Republike Hrvatske čestitati na odlično napravljenom poslu.

Također, neophodno je ponoviti da je svaki korak od donošenja Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika koji je Hrvatski sabor usvojio i koji je omogućio sve radnje propisane spomenutim Zakonom, a uključujući i sam Zakon, javno i transparentno predstavljen raznim državnim tijelima kao i Hrvatskome saboru, široj javnosti putem medija, javnih savjetovanja, konferencija, sastanaka i slično, kao i zainteresiranim investitorima. Upravo je ova Vlada Republike Hrvatske osigurala u zadnje tri godine, od donošenja Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika upoznavanje šire javnosti s predmetnom tematikom kao i sa svim poduzetim koracima, što ranije nije bio slučaj, iako pričamo o djelatnosti koja u Hrvatskoj postoji preko 40 godina.

Vlada Republike Hrvatske podsjeća da su dokumenti za koje tvrdite da nisu doneseni, a uključuju Strategiju gospodarenja mineralnim sirovinama, Strategiju održivog razvitka Republike Hrvatske, kao i provedbu Strateške procjene utjecaja na okoliš koja je propisana Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (Narodne novine, broj 64/2008), doneseni za vrijeme bivše Vlade Republike Hrvatske, a čiji su dužnosnici potpisnici ove Interpelacije.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim Izvješćem biti nazočni na sjednicama Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Zorana Milanovića, predsjednika Vlade Republike Hrvatske, Ivana Vrdoljaka, ministra gospodarstva, Alena Leverića, zamjenika ministra gospodarstva, te Sabinu Škrtić, pomoćnicu ministra gospodarstva.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

17-04-2015

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/15-08/02
URBROJ: 65-15-03

Zagreb, 15. travnja 2015.

02203/15-12/31 70207
65-15-01 1 ✓

DS

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 146. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske u vezi s ulogom Vlade Republike Hrvatske u provedbi zakona i strateških dokumenata u svezi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranskom moru*, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio 41 zastupnik Klub zastupnika HDZ-a u Hrvatskom saboru, aktom od 14. travnja 2015. godine.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA HDZ-a

Zagreb, 14. travnja 2015.

REPUBLIKA HRVATSKA		
65 - HRVATSKI SABOR		
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6		
Primljeno: 15-04-2015		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed	
021-12/15-08/02	65	
Uredbeni broj	Pril	Vrij
6532-1-15-01	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Na temelju članka 86. Ustava Republike Hrvatske i članka 145. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Klub zastupnika Hrvatske demokratske zajednice podnosi Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske, u vezi s ulogom Vlade Republike Hrvatske u provedbi zakona i strateških dokumenata u svezi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranskom moru.

Za predstavnike Kluba zastupnika Hrvatske demokratske zajednice koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, određeni su zastupnici: Tomislav Karamarko, Ivan Šuker, Davorin Mlakar, Branko Bačić, Đuro Popijač, Branka Juričev-Martinčev i Gordan Jandroković.

PREDSJEDNIK KLUBA HDZ-a

Tomislav Karamarko

Na temelju članka 86. Ustava Republike Hrvatske i članka 145. Poslovnika Hrvatskoga sabora predlažemo

INTERPELACIJU O RADU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Predmet interpelacije je:

Uloga Vlade Republike Hrvatske u provedbi zakona i strateških dokumenata u svezi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranskom moru

Zastupnici koji podnose ovu interpelaciju smatraju da je u Hrvatskom saboru potrebno otvoriti raspravu o ulozi Vlade Republike Hrvatske u provođenju zakona i strateških dokumenata u svezi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranskom moru. Zastupnici smatraju da Vlada Republike Hrvatske svojim neodgovornim ponašanjem nije osigurala sve uvjete za provođenje zakonitog i transparentnog postupka za snimanje 2D seizmičkih podataka kao i za raspisivanje prvog javnog nadmetanja za izdavanje dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika. Vlada Republike Hrvatske je pokazala otvorenu nebrigu za Jadran i očuvanje morskog okoliša raspisivanjem prvog javnog nadmetanja čiji je obuhvat u suprotnosti sa strateškim dokumentima prostornog uređenja te izdavanjem dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika u Jadranu bez prethodno provedene strateške procjene utjecaja na okoliš koja uključuje i prekogranične konzultacije. Vlada Republike Hrvatske nije predložila donošenje više ključnih strateških dokumenata te zakonodavnog okvira kojima bi se stvorile pretpostavke za izgradnju održivog energetskog sektora i time osigurala hrvatskom gospodarstvu i građanima sigurnu i dostatnu opskrbu energijom, a sve u skladu s načelima okolišne, gospodarske i društvene odgovornosti. Zastupnici naglašavaju kako Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika, koji nije propisan niti jednim strateškim dokumentom i zakonom, ne može zamijeniti ove strateške dokumente koje donosi Hrvatski sabor.

OBRAZLOŽENJE

Nužnost definiranja politike gospodarenja mineralnim sirovinama, politike upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem te cjelovitog zakonodavnog okvira kao podloge za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika

Pitanje energetskog razvoja Republike Hrvatske uključuje aktivnu ulogu Države u političkom i regulatornom smislu. Velika je odgovornost Države u osiguravanju i iskorištavanju energijskih izvora, osiguranju konkurentnosti i zaštiti okoliša. Stoga je uvodno potrebno istaknuti kako ova Vlada Republike Hrvatske nije predložila donošenje ključnih strateških dokumenata kojima bi se stvorile pretpostavke za izgradnju održivog energetskog sektora i time omogućilo hrvatskom gospodarstvu i građanima sigurnu i dostatnu opskrbu energijom, a sve u skladu s načelima okolišne, gospodarske i društvene odgovornosti. Pri tome je od presudne važnosti da taj strateški okvir budućeg gospodarenja mineralnim sirovinama te upravljanja morskim

okolišem i obalnim područjem bude prethodno testiran u javnoj raspravi uz jasnu komunikaciju sa svim dionicima.

Ovdje se prvenstveno misli na Strategiju gospodarenja mineralnim sirovinama koja je sukladno članku 6. Zakona o rudarstvu („Narodne novine“, broj 56/2013. i 14/2014.) definirana kao osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini. Međutim, svjedoci smo neshvatljive politike Vlade Republike Hrvatske kojom u nedostatku ovog strateškog dokumenta tu ulogu povjerava Okvirnom planu i programu istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu. Pri tome Vlada Republike Hrvatske zanemaruje činjenicu da donošenje ovog općeg akta niže razine nije propisano niti Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika („Narodne novine“, broj 94/2013. i 14/2014.), niti Zakonom o rudarstvu („Narodne novine“, broj 56/2013. i 14/2014.), a niti jednom od Odluka Vlade RH koje su donesene sukladno članku 10. stavku 5. Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, a odnose se na provođenje postupka javnog nadmetanja i izdavanja dozvola. Riječ je o Odlukama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela 27. ožujka 2014. godine tj. Odluci o provođenju postupka izdavanja dozvola i objavi javnog nadmetanja za izdavanje dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu (NN br. 40/2014.) te Odluci o sadržaju i uvjetima javnog nadmetanja za izdavanje dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu i kriterijima za odabir najpovoljnijeg ponuditelja (NN br. 40/2014.) koje se u članku 2. Odluke ministra gospodarstva o izradi Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu od 25. kolovoza 2014. (KLASA: 310-01/14-03/280, URBROJ: 526-04-02-01/1-14-01) neosnovano navode kao temelj za izradu Okvirnog plana. Naime, navedenim Odlukama Vlade RH također nije propisano donošenje Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu. Osim toga, nedopustivo je i neodgovorno da je Vlada RH provela prvo javno nadmetanje i izdala dozvole za istraživanje i eksploataciju na Jadranu prije no što je usvojen makar i takav Okvirni plan i program i provedena strateška procjena utjecaja na okoliš navedenog Okvirnog plana i programa.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske krenula je u cijeli postupak davanja odobrenja za prikupljanje geoloških podataka te otvaranja prvog javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu i potom izdavanja dozvola za istraživanje i eksploataciju, a da prethodno nije donesena Strategija upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem, a kako je to regulirano Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/2013). Budući da su more i morski okoliš od strateškog značaja za Republiku Hrvatsku, jedan od glavnih ciljeva i stratešku orijentaciju Republike Hrvatske predstavlja očuvanje morskog okoliša, što među ostalim podrazumijeva očuvanje visoke kakvoće mora i održivo gospodarenje prirodnim resursima. Ovo posebice stoga jer je Jadransko more ekološki vrlo osjetljivo zbog specifičnih geomorfoloških i fizikalnih osobina te sve ljudske aktivnosti koje se odvijaju na moru i obali predstavljaju pritiske na kakvoću mora i biološku raznolikost. Polazeći od činjenice da pogoršanje stanja morskog okoliša može negativno utjecati na ribarstvo, usluge i turizam i time ugroziti značajne izvore prihoda i hrvatsko gospodarstvo u cijelosti, tražimo od Vlade Republike Hrvatske da osigura upravljanje morskim okolišem na osnovi ekosustavnog pristupa. U tom kontekstu potrebno je istaknuti da je Europska komisija 2008. godine donijela Okvirnu direktivu o morskoj strategiji s ciljem poticanja država članica na primjenu „ekosustavnog pristupa“ i unapređenja u zaštiti i upravljanju morskim okolišem. Stoga je za postizanje i održavanje dobrog

stanja morskog okoliša i obalnog područja RH od posebnog značaja unapređivanje sustava zaštite i upravljanja morskim okolišem kroz izradu i provedbu Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem te poduzimanje koordiniranih i usklađenih djelatnosti na regionalnoj i nacionalnoj razini s ciljem smanjivanja negativnih učinaka na morski okoliš. No unatoč svemu navedenom Vlada Republike Hrvatske pokazala je otvorenu nebrigu za Jadran i očuvanje morskog okoliša pokretanjem postupka prvog javnog nadmetanja bez da je prvotno, sukladno roku propisanom Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/2013.), odnosno do početka srpnja 2015. godine, podnijela prijedlog navedene Strategije Hrvatskom saboru na donošenje.

Podsjećamo da je sukladno članku 268. stavku 3. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj. 80/2013.) Vlada RH trebala do početka srpnja 2014. godine donijeti akcijske programe Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem iako je tek u rujnu 2014. donijela Uredbu o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem („Narodne novine“, broj 112/2014) kojom je prolongirala obvezu donošenja Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem do 2015. godine. U prosincu 2014. Vlada Republike Hrvatske donijela je Sustav praćenja i promatranja morskog okoliša i obalnog područja („Narodne novine“. broj 153/2014.).

Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/2013.) također je definiran rok Vladi Republike Hrvatske do početka srpnja 2015. godine za podnošenje Hrvatskom saboru nove Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske. Budući da je strateško opredjeljenje Republike Hrvatske održiv razvitak, važećom Strategijom održivog razvitka RH („Narodne novine“, broj 30/2009.) među osam ključnih izazova održivog razvitka na kojima se temelje i strateški pravci razvitka Republike Hrvatske ujedno su izdvojeni: okoliš i prirodna dobra, usmjeravanje na održivu proizvodnju i potrošnju, postizanje energetske neovisnosti i rasta učinkovitosti korištenja energije te zaštita Jadranskog mora, priobalja i otoka. Stoga smo stajališta da bi u kontekstu otvaranja novih mogućnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu, odgovorno bilo od strane Vlade Republike Hrvatske da je prethodno, u roku propisanom Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/2013.), odnosno do početka srpnja 2015. godine, podnijela Hrvatskom saboru prijedlog nove Strategije. Tom novom Strategijom nužno bi se trebalo sa stajališta održivog razvitka i zaštite mora i morskog okoliša sagledati problematika istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu. Izrada ovakve Strategije traži i prethodno uključivanje lokalne razine i stavljanje eksploatacije ugljikovodika u Jadranu u sociološki i gospodarski kontekst. Razvoj u našim priobalnim područjima i otocima počiva na nautici, turizmu, marikulturi, ribarstvu i dobrobit od tih djelatnosti otprilike je podjednako raspodijeljena među stanovništvom, a što nije slučaj kada je riječ o naftnom biznisu. Nažalost, Vlada Republike Hrvatske uskratila je lokalnoj razini u priobalnim županijama, gradovima i općinama mogućnost samostalnog odlučivanja o razvojnim prioritetima. Samo za ilustraciju navodimo primjer Nacionalnog parka Kornati koji je javno izrazio zabrinutost zbog Vladine želje da potpiše ugovore o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika budući da svoj daljnji razvitak sagledava kroz dobivanje Europskog certifikata o održivom turizmu Federacije Europarc. Ova vizija održivog razvitka Kornata i drugih obalnih područja nažalost može biti dovedena u pitanje upravo zbog ovog kroničnog nedostatka strateških dokumenata proizašlih i iz konstruktivnog dijaloga s lokalnom zajednicom.

Nadalje, u kontekstu uspostave i provedbe prostornog planiranja morskog područja Države bitno je istaknuti i da je Odredbom članka 8. Direktive 2014/89/EU o uspostavi okvira za prostorno uređenje morskog područja propisano da države članice pri uspostavi i provedbi prostornog planiranja morskog područja države izrađuju prostorne planove morskog područja kojima se utvrđuju prostorna i vremenska raspodjela relevantnih postojećih i budućih aktivnosti i načina korištenja morskog područja. Odredbom članka 15. propisano je da se države članice trebaju uskladiti s tom Direktivom do 18. rujna 2016. godine.

Podsjećamo da je na prijedlog ove Vlade Republike Hrvatske novim Zakonom o prostornom uređenju („NN“, br. 153/2013.) u sustav prostornog uređenja uveden novi prostorni plan državne razine. Riječ je o Državnom planu prostornog razvoja koji Hrvatski sabor donosi za područje Države i koji sukladno članku 67. stavku 1. točki 4. tog Zakona određuje „zone namijenjene istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina“. Nadalje, člankom 126. stavkom 1. tog Zakona regulirano je da se postavljanju rudarskih objekata, odnosno u ovom slučaju i istražnih platformi, može pristupiti na temelju akta određenog rudarskim propisima, a koji se izdaje na temelju pravomoćne lokacijske dozvole. Stoga ključnim smatramo donošenje Državnog plana prostornog razvoja u roku definiranom Zakonom o prostornom uređenju („NN“, br. 153/2013.) tj. najkasnije u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dakle najkasnije do 1. siječnja 2016. godine. Naime, donošenje navedenog Prostornog plana, uz pretpostavku da će njime biti planirano istraživanje i eksploatacija ugljikovodika na Jadranu, preduvjet je za izdavanje lokacijskih dozvola za takve zahvate budući da postojećim prostornim planovima županija isti nisu planirani niti se njihovim izmjenama mogu planirati.

Pokazatelj da ova Vlada Republike Hrvatske nije svjesna ozbiljnosti i mogućih dalekosežnih posljedica istraživanja i eksploatacije za Jadran i posebice za stanovnike ovoga područja je i činjenica da se u cijeli ovaj postupak ubrzano uputila i bez prethodnog donošenja još jednog ključnog zakona. Riječ je o Zakonu o sigurnosti pri odobalnom istraživanju i eksploataciji ugljikovodika kojim je nužno regulirati minimalne zahtjeve za sprječavanje velikih nesreća tijekom istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na moru. Donošenjem ovoga Zakona u hrvatsko zakonodavstvo prenijet će se Direktiva 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni direktive 2004/35/EZ (SL L 178., 28.6.2013.) i Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1112/2014 o utvrđivanju zajedničkog obrasca pomoću kojeg operatori i vlasnici odobalnih naftnih i plinskih objekata razmjenjuju informacije o pokazateljima velikih opasnosti te zajedničkog obrasca pomoću kojeg države članice objavljuju informacije o pokazateljima velikih opasnosti (SL L 302., 22.10.2014.). Rok za implementaciju ove Direktive u hrvatsko zakonodavstvo je 19. srpnja 2015. godine i krajnje neodgovornim ponašanjem Vlade Republike Hrvatske držimo što pokretanju cijele ove procedure nije prethodilo donošenje ovoga Zakona. Ovako smo svjedoci da je tek s 13. veljače 2015. otvoreno javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću povodom Nacrta prijedloga ovoga Zakona kojim se nažalost Agenciji za ugljikovodike povjeravaju nadležnosti nad sigurnosnim i okolišnim nadzorom odobalnih naftnih aktivnosti. Na ovaj način Agenciji se povjeravaju dvije, u kontekstu ove Direktive, nespojive funkcije pa će tako Agencija istovremeno imati za cilj razvoj eksploatacije ugljikovodika u Jadranu, ali i preuzeti funkcije koje bi trebale osigurati poštivanje Direktive čiji je cilj zaštita Jadrana. Upitnim i krajnje neodgovornim držimo što je ova Vlada Republike Hrvatske vodeći ubrzano cijeli ovaj postupak izgubila iz vida činjenicu da Republika Hrvatska u

ovom trenutku nije dovoljno opremljena ni osposobljena za slučajeve većih akcidenata na moru koji bi mogli nastati uslijed istraživanja i eksploatacije ugljikovodika.

Zaključno moramo konstatirati da se Vlada Republike Hrvatske neodgovorno odlučila na ubrzani i netransparentan postupak i pri tom minorizirala ulogu Hrvatskoga sabora u definiranju politika. Naime, cijeli se ovaj postupak otvaranja prvog javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu temeljio na donošenju svega nekoliko zakona i odluka tijekom 2013. i 2014. godine te izmjene i dopune strateških dokumenata prostornog uređenja Republike Hrvatske kojima je planirano samo istraživanje, ali ne i eksploatacija.

Izmjene i dopune strateških dokumenata prostornog uređenja kojima su otvorene mogućnosti samo za istraživanje ugljikovodika u Jadranu

Tijekom 2013. i 2014. godine usvojen je novi zakonodavni okvir za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika. Donesen je Zakon o rudarstvu („Narodne novine“, broj 56/2013. i 14/2014.), Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika („Narodne novine“, broj 94/2013. i 14/2014.) i Zakon o osnivanju Agencije za ugljikovodike („Narodne novine“, broj 14/2014.) te Uredba o naknadi za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika („Narodne novine“, broj 37/2014. i 72/2014.).

U 2013. godini donesene su izmjene i dopune Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske kako bi se otvorile nove mogućnosti za istraživanje ugljikovodika na Jadranu. Međutim, Vlada Republike Hrvatske provedenim prvim javnim nadmetanjem i izdanim dozvolama za istraživanje i eksploataciju svjesno je prekršila donesene spomenute strateške dokumente budući da ova mogućnost eksploatacije ugljikovodika na Jadranu nije planirana niti jednim strateškim dokumentom kojeg je donio Hrvatski sabor. Štoviše, ovo prvo javno nadmetanje otvoreno je u suprotnosti sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 96/2012. i 76/2013.) i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 50/99. i 84/2013.). Naime, Odlukom o izmjenama i dopunama Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske iz 2013. godine definirano je novim odlomkom 12. u dijelu 4.4.2.2. Ciljevi, smjernice i mjere energetskog sustava sljedeće: »Na prostoru Države (uključujući područje Jadrana s epikontinentalnim pojasom te kopneni dio Države) omogućava se **istraživanje** ugljikovodika na područjima potencijalnih nalazišta nafte i plina bez prethodno planiranih lokacija.«. Ujedno je Odlukom o izmjeni i dopuni Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 84/2013.) u točki 3.2.1. Proizvodni energetski sustavi, u podtočki (3-19) odlomak 1. pododlomak 4. promijenjen i glasi: »**istraživanje** ugljikovodika, koje je moguće obaviti na području potencijalnih nalazišta nafte i plina bez prethodno planiranih lokacija na čitavom teritoriju Republike Hrvatske što uključuje i Jadransko more sa epikontinentalnim pojasom.«. Nadalje, u kartografskom prikazu br. 11 „Cijevni promet: plinovodi i naftovodi/produktovodi“ predmetom izmjena i dopuna planska godina 2020. dodana su izrijekom nazvana „polja za istraživanje plina ili nafte srednji i južni Jadran“. Posebno treba istaknuti da su eksploatacijska polja u sjevernom Jadranu definirana kao „istraženo podmorsko nalazište plina“ i temeljem takve definicije u Programu izdavala su se odobrenja za eksploataciju plina u sjevernom Jadranu. Slijedom toga i prostor srednjeg i južnog Jadrana mora se najprije istražiti, a onda se nakon faze

istraživanja kroz Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske (izrade novog Državnog plana prostornog razvoja i odgovarajuće strateške procjene utjecaja na okoliš) trebaju planirati „istražena nalazišta plina/nafte“.

Osim navedenog, spornim se pokazao i način donošenja Odluke o izmjenama i dopunama Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 76/2013) i Odluke o izmjeni i dopuni Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 84/2013.) bez prethodnog provođenja strateške procjene utjecaja na okoliš. Naime, paralelno s predloženim izmjenama Strategije prostornog uređenja RH Vlada Republike Hrvatske uputila je u saborsku proceduru donošenja Prijedlog zakona o zaštiti okoliša. O Prijedlogu zakona o zaštiti okoliša provedena je plenarna rasprava 19. lipnja 2013. godine. Svega nekoliko dana ranije, 11. lipnja 2013. godine provedena je plenarna rasprava o Prijedlogu odluke o izmjenama i dopunama Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske. Požurujući raspravu i donošenje izmjena i dopuna Strategije svega par dana prije rasprave i donošenja Zakona o zaštiti okoliša izbjegnuta je novim Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/2013.) uvedena obveza strateške procjene za strategije, uključujući njihove značajne izmjene i dopune, koje se donose na državnoj razini i iz područja prostornog uređenja a kada daju okvir za zahvate koji podliježu procjeni utjecaja na okoliš (članak 63. stavak 1.) Vlada Republike Hrvatske odmah nakon donošenja izmjena i dopuna Strategije donijela je na sjednici održanoj 26. lipnja 2013. Odluku o izmjeni i dopuni Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, a za koju prethodno nije provedena strateška procjena uvedena novim Zakonom o zaštiti okoliša. Poražavajuća je činjenica da je u trenutku kada je Vlada RH donosila Odluku o izmjeni i dopuni Programa prostornog uređenja već bio na plenarnoj sjednici raspravljen i izglasan novi Zakon o zaštiti okoliša koji je objavljen u Narodnim novinama tek par dana nakon što je Vlada donijela ovu Odluku. Iz toga je očito kako je smišljenim „tajmingom“ u donošenju izmjena i dopuna Strategije i Programa izbjegnuto provođenje strateške procjene i time značajno uključivanje javnosti u postupak izrade ovih izmjena i dopuna.

Međutim, unatoč svih ovih primjedbi, koje su iznošene i tijekom rasprave u Hrvatskom saboru, Vlada Republike Hrvatske ušla je u postupak otvaranja prvog javnog nadmetanja te je 2. siječnja 2015. izdala deset dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu, a da je pri tom **obuhvat javnog nadmetanja bio u suprotnosti s mišljenjem Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja koje je izrijekom uvjetovalo „da granica istražnih prostora mora biti izvan teritorijalnih voda RH“** (mišljenje KLASA: 350-01/14-02/83, URBROJ: 531-05-01-14-2 od 20. veljače 2014.). Podsjećamo da je navedeno mišljenje Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja sastavni dio upute za nadmetanje (Aneks 3, Zemljopisna karta i koordinate istražnih prostora) i u kojem je izrijekom između ostalog navedeno da pri planiranju i izvršavanju rudarskih radova, svi ponuditelji moraju uzeti u obzir dopise od nadležnih institucija koji su prikupljeni u postupku pripremnih radnji za raspisivanje javnog nadmetanja (a to uključuje i mišljenje Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja). Pri tome se postavlja i pitanje koja je svrha naknadnog definiranja prostornih ograničenja istraživanja i eksploatacije kada izdane dozvole za istraživanje i eksploataciju sadrže detaljne izmjere istražnih prostora.

Seizmička istraživanja Jadrana

Ozbiljni propusti učinjeni su i prilikom davanja odobrenja stranoj privatnoj tvrtki za provođenje seizmičkih istraživanja Jadrana. Naime, odobrenje tvrtki Spectrum Geo Limited za snimanje 2D seizmičkih podataka u unutarnjim morskim vodama, teritorijalnom moru i epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske u razdoblju od 5. rujna 2013. do 1. ožujka 2014. godine dano je bez provedenog javnog natječaja i prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Pojašnjavajući provedenu proceduru Vlada Republike Hrvatske je, u odgovoru na postavljeno zastupničko pitanje (KLASA: 021-12/13-01/216, URBROJ: 50301-01/20-14-8 od 16. siječnja 2014.) istaknula da su prije donošenja odluke o odabiru tvrtke Spectrum za obavljanje poslova seizmičkog istraživanja Jadrana, u Ministarstvu gospodarstva održani sastanci i s ostalim potencijalnim pružateljima navedenih usluga te da je među ostalim razlozima odabira tvrtke Spectrum Geo Limited činjenica da je navedena tvrtka radove provodila na području Mediterana (među ostalim i na području Republike Italije) te da je ponudila mogućnost da najbrže krene s predmetnim radovima. Odobrenje je u konačnici izdalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta temeljem zaprimljenih suglasnosti Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture te Ministarstva obrane. U svezi ovih istraživanja ujedno su se očitovali Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. Pri tome se Ministarstvo gospodarstva krajnje neprihvatljivo očitovalo kako drži da se navedeno snimanje seizmičkih podataka ne smatra istraživanjem mineralnih sirovina. Ovakav stav nužno nameće pitanje kako se podaci koji su prikupljeni i poslužili za uspostavljanje Data Room-a s ciljem poticanja interesa velikih naftnih kompanija za istraživanje i eksploataciju Jadrana mogu svrstavati samo u kategoriju znanstvenoistraživačkih poslova i biti obavljani bez javnog natječaja i prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu? Osim toga, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode navelo je da nema saznanja u vezi s podacima o štetnom djelovanju 2D tehnologije na floru i faunu Jadranskog mora jer oni spadaju u deskriptor „Podmorska buka“ budućeg monitoringa (Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora) sukladno Uredbi o uspostavi okvira za djelovanje Republike Hrvatske u zaštitiorskog okoliša („Narodne novine“, broj 136/2011), a za čiju je izradu i primjenu Ministarstvo navelo da slijedi do 15. srpnja 2014. godine. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode pri tome je samo definiralo mjere opreza koje je potrebno poduzeti prilikom provođenja navedenog istraživanja kako ne bi došlo do namjernog uznemiravanja morskih organizama koji se nalaze u kategoriji strogo zaštićenih divljih vrsta. Pri tome je potrebno istaknuti da je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode svoje očitovanje s definiranim mjerama predostrožnosti koje je potrebno poduzeti prilikom provođenja istraživanja dostavilo Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta tek 9. rujna 2013., odnosno nakon što je ovo Ministarstvo 9. kolovoza 2013. izdalo odobrenje tvrtki Spectrum Geo Limited za razdoblje od 5. rujna 2013. do 15. veljače 2014. godine. Naime, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, odnosno Uprava za zaštitu prirode zaprimilo je tek 5. rujna 2013. dopis Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, KLASA: 342-01/13-01/00017, URBROJ: 533-19-13-0029 od 5. rujna 2013. godine, a kojim je zatražena suglasnost za snimanje seizmičkih podataka tvrtke Spectrum Geo Limited u razdoblju od 5. rujna 2013. do 15. veljače 2014. godine. Samim time, izdavanjem odobrenja 9. kolovoza 2013. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta omogućilo je tvrtki snimanje 2D seizmičkih podataka bez utvrđenih mjera predostrožnosti. Ujedno je bitno istaknuti da je tvrtka podnijela zahtjev za odobrenje snimanja 2D seizmičkih podataka u teritorijalnom moru i epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske, a da je nakon što

je od strane nadležnog ministarstva utvrđeno da se snimanje predviđa i unutarnjim vodama, odobrenje izdano i za unutarnje morske vode. Na dodatni zahtjev tvrtke Spectrum Geo Limited odobrenje je produženo od 15. veljače 2014. do 1. ožujka 2014. godine. Zaključno napominjemo da je javnosti također ostalo nepoznanica u ovom vrlo netransparentno vođenom postupku i podatak u kojoj je mjeri Vlada Republike Hrvatske osigurala zaštitu nacionalnih interesa u dijelu raspolaganja strateškim energetske podacima koji su dobiveni ovim istraživanjima.

Pripremne radnje za otvaranje prvog javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika

Vlada Republike Hrvatske je 5. ožujka 2014. na temelju Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika („Narodne novine“, broj 94/2013. i 14/2014.) donijela Odluku o osnivanju Stručnog povjerenstva za provođenje javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika („Narodne novine“, broj. 31/2014.) za potrebe provedbe pripremnih radnji za raspisivanje javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika.

Vlada Republike Hrvatske je 27. ožujka 2014. godine na temelju Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika („Narodne novine“, broj 94/2013. i 14/2014.) donijela Odluku o provođenju postupka izdavanja dozvola i objavi javnog nadmetanja za izdavanje dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu („Narodne novine“, broj 40/2014.), Odluku o sadržaju i uvjetima javnog nadmetanja za izdavanje dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu i kriterijima za odabir najpovoljnijeg ponuditelja („Narodne novine“, broj 40/2014.) te Odluku o postupku provedbe javnog nadmetanja za izdavanje dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu („Narodne novine“, broj 40/2014.).

Upravo će se rokovi koji su temeljem Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika („NN“ br. 94/2013. i 14/2014.) definirani Odlukom o postupku provedbe javnog nadmetanja za izdavanje dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu („Narodne novine“, broj 40/2014.) pokazati spornima u uvjetima kada je Vlada RH pokrenula prvo javno nadmetanje bez prethodno provedene strateške procjene utjecaja na okoliš te propisanih strateških dokumenata i zakonodavnog okvira. Naime, navedenom Odlukom u točki I. definirano je da će Stručno povjerenstvo za provođenje javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika pregledati pristigle ponude i predložiti Vladi RH izdavanje dozvola odabranim ponuditeljima u roku ne dužem od dva mjeseca od dana isteka roka za podnošenje ponude te da će se ugovor iz članka 22. stavka 1. podstavka 1. Zakona o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika sklopiti s odabranim ponuditeljima po uspješnom zaključenju pregovora u roku ne dužem od tri mjeseca od dana izdavanja dozvole.

Međutim, u stvarnosti imamo situaciju da je Vlada Republike Hrvatske izdala dozvole, a bez prethodno provedene strateške procjene utjecaja na okoliš i bez prekograničnih konzultacija sa susjednim državama temeljem ESPOO Konvencije. Na nemogućnost pridržavanja ovako postavljenih rokova a da se pri tome ne krši hrvatsko zakonodavstvo Vlada Republike Hrvatske bila je upozoravana od samih početaka. Provođenje postupaka na tako osmišljen način rezultiralo je ne samo

kršenjem hrvatskih propisa već i neispoštivanjem definiranog roka za potpisivanje Ugovora tri mjeseca od dana izdavanja dozvola, odnosno do 2. travnja 2015. godine.

Otvaranje Prvog javnog nadmetanja

Svjedoci smo da je Vlada Republike Hrvatske već 2. travnja 2014. godine otvorila Prvo javno nadmetanje za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika kojim je ponuđeno 29 istražnih prostora ukupne približne površine 36 822 km². Već je prethodno spomenuto da je obuhvat tog javnog nadmetanja bio u suprotnosti sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske kojima je planirano samo istraživanje, ali ne i za eksploataciju ugljikovodika te s mišljenjem Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja kojim se izrijekom uvjetuje „da granica istražnih prostora mora biti izvan teritorijalnih voda Republike Hrvatske“. Vlada RH je, umjesto da poštuje mišljenje resornog Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja prema kojem bi istražni prostori bili izvan teritorijalnog mora odnosno 12 nautičkih milja (22,2 km) od polaznih crta za utvrđivanje teritorijalnog mora, otvorila javno nadmetanje kojim su istražna i eksploatacijska polja određena odmakom od 10 km od obale i 6 km od vanjske linije otoka čime se duboko zadire u prostor teritorijalnog mora. Teritorijalno more, kao i njegovo dno i podzemlje, sukladno članku 3. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (»NN«, br. 158/03., 100/04., 141/06. i 38/2009.) čini pomorsko dobro Republike Hrvatske. Gospodarsko korištenje pomorskog dobra kojim se pomorsko dobro djelomično ili potpuno isključuje iz opće uporabe daje se sukladno ugovoru o koncesiji po provedenom javnom natječaju. Odluka o javnom prikupljanju ponuda koju donosi davatelj koncesije obvezno sadrži izvod iz detaljnog plana uređenja prostora ili lokacijsku dozvolu. S obzirom da je Ministarstvo gospodarstva raspisalo natječaj u teritorijalnom moru – pomorskom dobru, postavlja se pitanje zakonitosti natječaja s obzirom da dokumentaciju istog ne čini lokacijska dozvola za polja koja se nalaze u cijelosti ili djelomično u teritorijalnom moru. Ta činjenica o nužnosti ishođenja lokacijske dozvole u teritorijalnom moru svakako je utjecala i na mišljenje Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja koje je istražne prostore definiralo izvan teritorijalnog mora.

U dokumentaciji tog Prvog javnog nadmetanja ujedno je navedeno da će za vrijeme javnog nadmetanja Agencija za ugljikovodike izraditi stratešku procjenu utjecaja na okoliš koju je potrebno napraviti sukladno EU Direktivi 2001/42/EC. Međutim, javno nadmetanje zatvoreno je 3. studenoga 2014. godine i 2. siječnja 2015. godine izdane su dozvole za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika, a da nije dovršen postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu.

Definiranje sadržaja Strateške studije za Okvirni plan i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika

Poražavajuća je činjenica da je tek 25. kolovoza 2014. godine ministar gospodarstva donio Odluku o izradi Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu (KLASA: 310-01/14-03/280, URBROJ: 526-04-02-01/1-14-

01) te Odluku o provođenju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu (KLASA: 310-01/14-03/280, URBROJ: 526-04-02-01/1-14-02) te je 29. kolovoza 2014. godine otvoreno javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću povodom ove dvije Odluke.

Time je tek četiri mjeseca nakon otvaranja Prvog javnog nadmetanja, a kako je to definirano točkom I. Odluke o provođenju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Okvirnog plana i programa istraživanja, započeo postupak strateške procjene utjecaja na okoliš za Okvirni plan i program. Nažalost, Okvirni plan i program koji je Prilog I. te Odluke i koji je kao takav ujedno bio predmet te javne rasprave obimom i sadržajem se pokazao upitnim. Riječ je o svega tri stranice čiji sadržaj nije niti na tragu Odlukom definirane svrhe Okvirnog plana i programa. Navedenom Odlukom definirano je da se Okvirni plan i program izrađuje u svrhu što točnijeg praćenja aktivnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu, izdavanja dozvola, sklapanja ugovora, određivanja naknada, prekršajnih odredbi te kvalitetnog uvida, praćenja i predviđanja stanja rezervi ugljikovodika u podzemlju Jadranskog mora.

Javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću povodom ove dvije Odluke trajalo je do 29. rujna 2014. godine te je po završetku savjetovanja ministar gospodarstva donio 23. listopada 2014. godine Odluku o sadržaju strateške studije za Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu (KLASA: 310-01/14-03/280, URBROJ: 526-04-02-01/1-14-23) te Odluku o imenovanju Savjetodavnog stručnog povjerenstva za stratešku procjenu utjecaja na okoliš za Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu (KLASA: 310-01/14-03/280, URBROJ: 526-04-02-01/1-14-22).

Nakon odabira izrađivača Strateške studije, sklopljen je 29. listopada 2014. godine ugovor s IRES ekologija d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša koja je imala rok za izradu tog dokumenta kraći od dva mjeseca.

Zatvaranje Prvog javnog nadmetanja i izdavanje dozvola

Prvo javno nadmetanje za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika u Jadranu zatvoreno je 3. studenoga 2014. godine. Interes je iskazalo šest međunarodnih naftnih kompanija koje su predale svoje ponude za 15 istražnih prostora te je Vlada Republike Hrvatske 2. siječnja 2015. godine izdala deset dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika koje ocjenjujemo upitnim s nekoliko osnova. Naime, dozvole su izdane prije negoli je usvojen Okvirni plan i program i provedena strateška procjena utjecaja na okoliš. Ujedno, kako je već prethodno navedeno, obuhvat provedenog javnog nadmetanja u suprotnosti je s mišljenjem Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja koje je izrijekom uvjetovalo „da granica istražnih prostora mora biti izvan teritorijalnih voda RH“. Osim toga, budući da nije prethodno provedena strateška procjena utjecaja na okoliš za Okvirni plan i program i da navedene izdane dozvole za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika sadrže detaljne izmjere istražnog prostora, postavlja se i pitanje koji je učinak naknadnog definiranja prostornih ograničenja.

Strateška studija o vjerojatno značajnom utjecaju na okoliš Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije

Zakašnjeli postupak javnog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću povodom Strateške studije o vjerojatnom značajnom utjecaju na okoliš Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu i Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu, Ministarstvo gospodarstva otvorilo je tek 16. siječnja 2015. godine. Javno savjetovanje zaključeno je 16. veljače 2015. godine te je rezultiralo velikim brojem pristiglih primjedbi stručne javnosti, jedinica lokalne i regionalne samouprave, nevladinih udruga te građana. U ovu javnu raspravu također se uključio i Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskog sabora te iznio niz suštinskih primjedbi.

Okvirni plan i program radova na istraživanju i eksploataciji ugljikovodika na Jadranu, skromna obima od svega tri stranice ne ispunjava prethodno definiranu svrhu tj. što točnije praćenje aktivnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu, izdavanja dozvola, sklapanja ugovora, određivanja naknada, prekršajnih odredbi, te kvalitetnijeg uvida, praćenja i predviđanja stanja rezervi ugljikovodika na Jadranu. Okvirni plan i program stoga nužno treba dopuniti elementima iz prijedloga Ugovora o istraživanju i podjeli eksploatacije ugljikovodika. Naime, navedenim prijedlogom Ugovora propisuje se način istraživanja i eksploatacije, način poštivanja zakonodavstva iz područja zaštite prirode, okoliša, prostornog uređenja, pomorstva. Ovo bi trebao biti obvezni sadržaj predmetnog Okvirnog plana i programa budući da je upravo to predmet ocjenjivanja u strateškoj procjeni, a mjere zaštite trebaju se vezati uz određene zakonima propisane postupke. Nadalje, opis načina istraživanja i eksploatacije te otpreme ugljikovodika, izdavanja odobrenja, poštivanja mjera zaštite sastavni su dio prijedloga Ugovora, ali nisu sastavni dio Okvirnog plana i programa iako upravo to mora biti predmet strateške procjene. Ovu konstataciju potvrđuje i činjenica da sam izrađivač studije u obrazloženju zašto u ovoj Strateškoj studiji nije procijenio utjecaj otpreme nafte tankerima navodi da isto još nije definirano iako je to propisano odredbom točke 19.2. prijedloga Ugovora kojom se ostavlja otvorenom mogućnost transporta nafte tankerima. Ovdje je potrebno još naglasiti da je navedeni prijedlog Ugovora protivno članku 12. Ustava Republike Hrvatske bio dostupan samo na engleskom jeziku.

Strateška studija Okvirnog plana i programa izrađena je u neprimjereno kratkom roku od strane tima s nedovoljnim iskustvom. Strateška studija trebala je sadržavati dublju analizu kumulativnih i kombiniranih utjecaja istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na okoliš i gospodarstvo. Jasno je da se procjena kumulativnih i kombiniranih utjecaja ne može prebaciti na razinu individualnog zahvata. U tom smislu Strateška studija nije usklađena s ključnim dokumentima kao što su Okvirna direktiva o morskoj strategiji i Okvirna direktiva o uspostavi okvira za prostorno planiranjeorskog područja, a koje obvezuju na ocjenu kumulativnog i kombiniranog utjecaja. Jedna od temeljnih primjedbi na Studiju odnosi se na dubokomorsku planktonsku i hiperbentonsku zajednicu (organizmi koji žive neposredno iznadorskog dna). Naime, pri bušenju plina i nafte u dubokom moru srednjeg i južnog Jadrana bilo koji ekscses djelovat će pogubno na tu zajednicu. Provedena istraživanja utjecaja kuvajtske nafte na neke organizme pokazala su da pri relativno niskoj koncentraciji ugiba većina organizama i to za 48 sati. Nažalost ova studija ne obrađuje taj segment i mogući utjecaj bušotina na većim dubinama, kao ni utjecaj južnog dubokog Jadrana na Jonsko more i na Jabučku kotlinu. Južni Jadran s obzirom na bioraznolikost, najvažniji je dio Jadranskog mora i od presudne važnosti za obnavljanje većine vrsta u drugim jadranskim područjima. Jabučka kotlina i Južnojadranska kotlina biseri su Jadrana, važni za egzistenciju svih populacija. Stoga

bi bilo kakvo nekontrolirano istjecanje nafte bilo pogubno za dubokomorsku i mezopelagičnu zajednicu organizama, a što može ugroziti cijeli ekosustav.

Nadalje, ovoj studiji nedostaje cost-benefit analiza, nema procjene rizika te se ne razrađuju dovoljno detaljno i ne predlažu različita varijantna rješenja. Kao varijantna rješenja studijom se predlažu dogovori s nadležnim tijelima iz područja turizma i ribarstva, a da se primjerice ne razmatra mogućnost da se kao varijantno rješenje predloži udaljšavanje istraţnih polja što dalje od obale u područje ZERP-a. Strateška studija nedovoljno sagledava negativne učinke ove gospodarske aktivnosti na turizam, posebice nautički turizam te ribarstvo, poglavito ima li se na umu da ukupni godišnji prihod od turizma iznosi 7,2 mlrd eura odnosno 16,5% BDP-a, a udio prihoda od ribarstva oko 0,5% BDP-a.

Ujedno skrećemo pozornost da je vremenski neprovediva mjera da se za svaki pojedinačni prostor provede glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mreţu prije odobravanja zahvata. Sukladno članku 23. stavku 3. Zakona o istraţivanju i eksploataciji ugljikovodika („Narodne novine“, broj 94/2013. i 14/2014.) ugovor u svrhu istraţivanja (koji pokriva i izvođenje zahvata npr. 2D i 3D seizmička snimanja koja se ne smatraju rudarskim radovima) mora se sklopiti najkasnije u roku od tri mjeseca od donošenja odluke o odabiru u postupku javnog nadmetanja za izdavanje dozvole, dakle do 2. travnja 2015. godine što se pokazao prekratkim rokom za stratešku procjenu, a o glavnoj ocjeni prihvatljivosti za ekološku mreţu niti ne govorimo. Osim toga, iz nacрта Ugovora nije razvidno s kojim se istraţnim radovima koji nisu rudarski radovi moţe započeti samim potpisivanjem Ugovora. Nacrt ugovora ne sadrţi niti odredbe o obvezi ishoda lokacijske dozvole za istraţne bušotine (rudarsko postrojenje) propisane odredbom članka 106. Pomorskog zakonika i člankom 6. alinejom 1. Uredbe o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja („Narodne novine“, broj 37/14) kojom je propisano da su istraţivanje i eksploatacija mineralnih sirovina zahvat u prostoru pa se stoga za građenje rudarskih objekata izdaje lokacijska dozvola temeljem odredbe članka 125. točke 1. Zakona o prostornom uređenju.

Naravno, ovdje su izdvojene samo neke od zaista brojnih manjkavosti ove Strateške studije te Okvirnog plana.

Pitanje prekograničnih konzultacija sa Slovenijom, Italijom i Crnom Gorom

Jedno od otvorenih pitanja koje se nameće, zbog sveprisutne netransparentnosti i manjkave komunikacije s javnošću tijekom cijelog ovog postupka, jest i pitanje je li Republika Hrvatska zaista ţeljela provesti prekogranični postupak strateške procjene utjecaja na okoliš ili je na to bila prisiljena. Naime, javnosti su u medijima dostupne oprečne informacije Agencije za ugljikovodike i Ministarstva gospodarstva te nadležnih tijela susjednih država koje su poslale zahtjeve za uključenje u prekogranične konzultacije o Strateškoj studiji sukladno smjernicama EU te Konvenciji o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (ESPOO). Ukoliko je Republika Hrvatska propustila istodobno s informiranjem hrvatske javnosti obavijestiti susjedne države, potpisnice Konvencije za koje smatra da bi mogle imati posljedice za okoliš uslijed realizacije ovog projekta, riječ je o još jednom ozbiljnom propustu. Imajući u vidu sloţenost postupka prekograničnih konzultacija struka predviđa da će one trajati i do kraja godine. Ovo je naravno rezultiralo probijanjem roka za

potpisivanje ugovora koji je Vlada Republike Hrvatske ambiciozno definirala svjesno forsirajući ovu proceduru nizom nezakonitih i netransparentnih postupaka

Zaključne napomene

Zastupnici koji podnose ovu interpelaciju smatraju da je Vlada Republike Hrvatske, provodeći ubrzano, nezakonito i netransparentno postupak seizmičkog istraživanja Jadrana, prvog javnog nadmetanja te izdavanja dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu, pokazala nebrigu za očuvanje mora i morskog okoliša, minorizirala ulogu Hrvatskoga sabora u definiranju politika te uskratila lokalnoj razini i žiteljima priobalnih županija, gradova i općina mogućnost samostalnog odlučivanja o razvojnim prioritetima. Neodgovornim ponašanjem Vlade Republike Hrvatske držimo davanje odobrenja stranoj privatnoj tvrtki Spectrum Geo Limited za provođenje seizmičkih istraživanja Jadrana, a bez provedenog javnog natječaja i prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. U ovom netransparentno vođenom postupku nepoznanica javnosti ostao je i podatak u kojoj je mjeri Vlada Republike Hrvatske osigurala da se zaštite nacionalni interesi u dijelu raspolaganja strateškim energetske podacima koji su dobiveni ovim istraživanjem. Spornim držimo, a na što smo ukazivali i tijekom rasprave na plenarnoj sjednici i sjednicama Odbora za zaštitu okoliša i prirode, donošenje izmjena i dopuna Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske bez prethodno provedene strateške procjene. Unatoč opredjeljenju Vlade Republike da novim Zakonom o zaštiti okoliša uvede obvezu strateške procjene za izmjene i dopune strategija koje se na državnoj razini donose i iz područja prostornog uređenja, na kraju je to propustila provesti i inzistirati na tome. Iz toga je očito kako je smišljenim „tajmingom“ u donošenju izmjena i dopuna ovih strateških dokumenata namjerno izbjegla provođenje strateške procjene i samim time i uključivanje javnosti u postupak izrade ovih izmjena i dopuna. Vlada Republike Hrvatske pokrenula je postupak prvog javnog nadmetanja bez prethodnog donošenja Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama, Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem mora, nove Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske te Zakona o sigurnosti pri odobalnom istraživanju i eksploataciji ugljikovodika. Ovi strateški dokumenti nužno bi sadržavali prethodno provedenu cost-benefit analizu gospodarske opravdanosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranu u uvjetima pada cijena barela nafte. Umjesto toga, cijeli ovaj proces Vlada RH temelji na Okvirnom planu i programu istraživanja i eksploatacije ugljikovodika, koji nije propisan niti jednim strateškim dokumentom i zakonom i ne može zamijeniti ove strateške dokumente koje donosi Hrvatski sabor. Vlada Republike Hrvatske raspisivala je prvo javno nadmetanje za izdavanje dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika čiji je obuhvat u suprotnosti sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske i mišljenjem Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja koje je sastavni dio dokumentacije za javno nadmetanje. Pokazatelj neodgovornog ponašanja Vlade Republike Hrvatske je provođenje prvog javnog nadmetanja te izdavanja dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika u Jadranu bez prethodno provedene strateške procjene utjecaja na okoliš koja uključuje i prekogranične konzultacije. Samim tim ovakvo provođenje strateške procjene utjecaja na okoliš postaje samo sredstvo pokrivanja niza nezakonitih postupaka. Ozbiljnim nedostatkom držimo što navedena Strateška studija ne sadržava cost-benefit analizu. Vlada RH također nije pravodobno i na adekvatan način djelovala kada je riječ o prekograničnim konzultacijama koje je bila

dužna provesti sukladno EU smjernicama i ESPOO Konvenciji. Naknadne prekogranične konzultacije pokrenute su tek na inzistiranje susjednih država a što je u konačnici rezultiralo prolongiranjem zakonodavnom regulativom definiranog roka za potpisivanje ugovora. Na ovu moguću blamažu Republike Hrvatske zbog pokretanja prvog javnog nadmetanja bez prethodno provedene strateške procjene utjecaja na okoliš ukazivali smo još na aktualnom satu 12. studenoga 2014. godine. Stoga tražimo od Vlade Republike Hrvatske radikalna zaokret u vođenju politike istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu.

S obzirom na navedeno, podnositelji Interpelacije predlažu Hrvatskom saboru da nakon provedene rasprave donese sljedeće

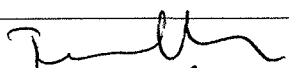
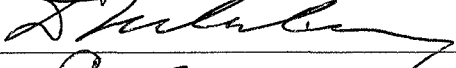
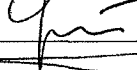
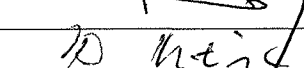
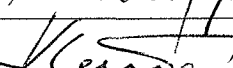
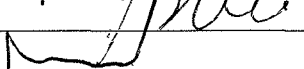
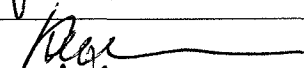
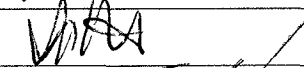
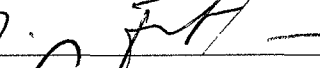
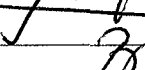
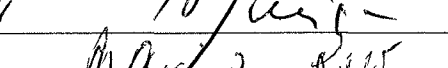
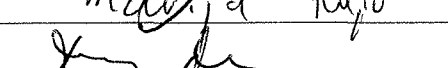
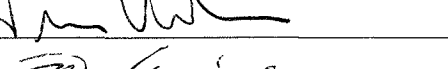
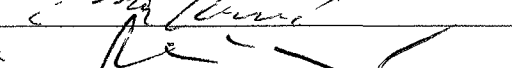
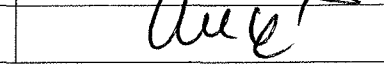
ZAKLJUČKE

1. Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da bez odgode obustavi sve postupke koji se provode temeljem provedenog Prvog javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika, napravi sveobuhvatnu analizu rada svih tijela državne uprave u postupku davanja odobrenja za provođenje seizmičkog istraživanja Jadrana i Prvog javnog nadmetanja za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika te utvrdi tko je odgovoran za nezakonitosti i netransparenosti u provedbi navedenih postupaka. Svaka daljnja aktivnost Vlade Republike Hrvatske po pitanju istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu treba biti utemeljena na prethodno donesenim strateškim dokumentima i zakonodavnom okviru od strane Hrvatskoga sabora te provedenoj strateškoj procjeni utjecaja na okoliš.
2. Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da podnese Hrvatskom saboru Prijedlog strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem kako bi navedena bila donesena u roku propisanom Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/2013.), odnosno do početka srpnja 2015. godine. Navedenom Strategijom nužno je sa stajališta zaštite okoliša i prirode cjelovito sagledati problematiku istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu.
3. Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da podnese Hrvatskom saboru prijedlog nove Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske kako bi navedena bila donesena u roku propisanom Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/2013), odnosno do početka srpnja 2015. godine. Navedenom Strategijom nužno je sa stajališta održivog razvitka i zaštite mora i morskog okoliša sagledati problematiku istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu.
4. Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da podnese Hrvatskom saboru Prijedlog strategije gospodarenja mineralnim sirovinama, a koja je sukladno članku 6. Zakona o rudarstvu („Narodne novine“, broj 56/2013. i 14/2014.) definirana kao osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini. Izrada i donošenje ove Strategije dinamikom treba biti usklađeno s izradom i donošenjem Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem te nove Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske.
5. Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da podnese Hrvatskom saboru Prijedlog strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske te potom najkasnije

do kraja 2015. godine Prijedlog državnog plana prostornog razvoja, kako bi se time stvorili preduvjeti za izdavanje lokacijskih dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na Jadranu.

6. Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da podnese Hrvatskom saboru Prijedlog Zakona o sigurnosti pri odobalnom istraživanju i eksploataciji ugljikovodika kako bi, sukladno Direktivi 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ, isti bio donesen u roku za implementaciju Direktive u zakonodavstvo država članica, odnosno do 19. srpnja 2015. godine.

Na temelju članka 86. Ustava Republike Hrvatske i članka 145. Poslovnika Hrvatskoga sabora mi dolje potpisani zastupnici podnosimo Interpelaciju o ulozi Vlade Republike Hrvatske u provođenju zakona i strateških dokumenata u svezi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranskom moru

Rbr.	IME I PREZIME	POTPIS
1.	TOMISLAV KARAMARKO	
2.	IVAN ŠUKER	
3.	DAVORIN MLAKAR	
4.	GORDAN JANDROKOVIĆ	
5.	BRANKO BARIĆ	
6.	BRANKO KLITICA	
7.	TOMISLAV KLARIĆ	
8.	ANJE ŽEROLIMOV	
9.	SUNČANA GLAVAK	
10.	ČASEN MEŠIĆ	
11.	NADA MURGANIĆ	
12.	MARTINA BANIĆ	
13.	PERICA JELEČIĆ	
14.	ĐAZKO MILINOVIĆ	
15.	IVAN ŠANTEK	
16.	STJEPAN MILINKOVIĆ	
17.	BRANKA JURIGA-MARTINEC	
18.	MARIJA RADO	
19.	DUFOMIR MARAČIĆ	
20.	JOŠIP BORIĆ	
21.	KIROSLAV TOĐIĆ	
22.	FRANJO LUCIĆ	
23.	IVANO MATUŠIĆ	
24.	GORDAN MAJIĆ	
25.	ŽELJKO REINER	
26.	JURDICA ŠUMRAN	
27.	TOMISLAV IVIĆ	

28.	DANOR MILIČEVIĆ	"
29.	ANTE BABIĆ	elja Babić
30.	Đuro Popijač	Đuro Popijač
31.	ZVONKO MILAC	Zvonko Milac
32.	JOSIP ĐOKIĆ	Josip Đokić
33.	SIMO ĐURĐEVIĆ	Simo Đurđević
34.	ANTE ŠINADER	Ante Šinader
35.	ILIJAZ FILIPOVIĆ	Ilija Filipović
36.	VLADIMIR ŠEKŠ	Vladimir Šekš
37.	DOMAGOJ MILOŠEVIĆ	Domagoj Milošević
38.	Ante Kulund	Ante Kulund
39.	MILAN TURANOVIĆ	Milan Turanović
40.	TOMISLAV ČULTAK	Tomislav Čultak
41.	DANOR BOŽINOVIĆ	Danor Božinović